

דברי הימים

הדשות הייבר

ירושלים, כיה לירח האתנים ג' אלפים לט ליצירה

(722 B.C.E.)

גליון 23

סרגון מלך אשור פקד על גירוש מאה וחמישים אלף ישראלים משומרון החרמו ארמונות השרים והעשירים; נסגרו המפחות ומרבית השוקים; המנהיגים ומפקדי הצבא ביו הגולים

קורא ליהודה
לך עמי בא בחזקת וסגור
ולסיף בצדק. חקי כקפט
צקר זעם

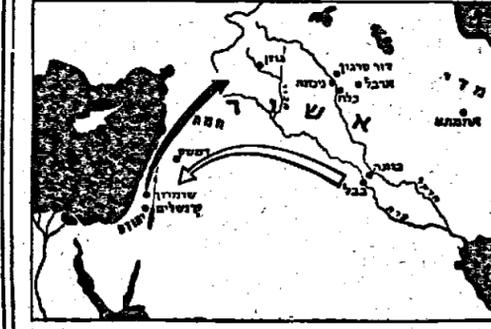
באלו המלים מתח יעקוב הנביא את נאמרו לעם ירושלים אשר התבסס בהמוניו לגלגל היר הכתוב וכליל יתן על גלות שומרון הנביא חזר על נבואותיו לפני עשר שנים על אשור כמשה זעם ה' הוא דרש מהעם לחזור אל ה' ואל שלטון הצדק המשפט למגור את הלהות גם בני צבא האויבים וגם כפני אלילים.

בשמיטתו מתעם שאל את פי הנביא מה היה על שבי ישראל המוגלים. הוכר הנביא את האמת שומרון ואת אהרות הנביאים אשר הוזהרו אף הוא סיים בדברים נל הבין על מלך צדק אשר ימלוך מבית דוד ובימי ישובו גם נחיי ישראל:

הושע בן אלה יוצא להורג
יניחה הושע בן אלה מלכה האחרון של מלכות שומרון אשר נלכה בשבי לפני שהערי באה בכבוד כנסתו לברית ממנה חבשו עירין בלית האסר רים כאן בנימין. חלק המוגלים המוגלים למדי יעקב דוד רחמי בות ניגחה ואז יובא גם הושע כדי שיראה את תרבות בנימין בשביעת אשר נשבע למלך אשור. את כן יוצא להורג כיון כל מורד במלכות ומפני שבעה.

אלה העמים - שיופנו לשומרון

זורגון (שרות - דברי הימים) בעת ובעונה אחת עם צו סרגון לירוש ישראלים מערי שומרון, נקבעו הערים אשר תושביהן יעברו לעיר שומרון. ואלו הן: בבבל שנעשו בה נסיונות להתקר ממ נגד שליח אשור. כותה עיר צפונית מזרחית לבבל, מרכז התחנה הלאומית. ספרוריים עיר בצפון ארם. ערא עיר עלמור אורגוט. חמת עיר הבירה של ארץ חמת.

לוא אלה חובלים ו יספין הללו באים...

סרגון מזהיר את עזה לכל התפתה שוב לברית עם מצרים

עזה אמנם הצליחה למי שעה לחמוק ברוב האחרון מברית עם שומרון ועל ידי כך ניצלה מסיפוח במישור לאשור, אולם הוטל עליה מס והיא נתחבת לתחום השפעתה של אשור.

שבויי יהודה חוזרים מיריחו שנים ממפקדי העיר עוברים עם ליהודה

יריחו. שלש מאות בני יהודה אשר ישבו עדי היום הזה ביריחו, לאחר שהובאו לשם לפני שתיים עשרה שנה על ידי חילי פקח בן רמליהו, יצאו בדרכם לנחלתיהם אשר בארץ בנימין צפופנית לירושלים.

טוב יהיה לכם בגלות השעות האחרונות - השיירה זזה

שומרון (מאת שליחיו המיוחדים). לאחר שהוקראה הפקודה של סרגון פרצו רבבות המכונסים בלילות אימות. אי אפשר היה להרגיע את הגושים שילדים נצמדו לזרועותיהן ולרגליהן בחרדה אימה.

התקיים אשור מלכות כל-עולמית? סרגון מאמין בברכה של שלטון אחד בעולם; הבסיס: תרבות בבל הקדומה ואשור החדשה; מבטיח אושר ושלום לכל העמים

מאת כתב דברי הימים בנימין - יניחה לבישה חג. היא מתכוננת לחוות בתהלה-כת המלכים אשר נשבו או נבועו לסרגון בשנה הראשונה למלכותו. גם הוכנו כבר העצים אשר עליהם יוקעו המלכים שהתמרדו, כי זה החוק אשר קבע סרגון: כל מלך אשר יכנע מרצונו - חיה כמו כן יעברו דרך גינווה רבים מבין העמים אשר מוגלים ומחלפים מקצה המזרח והמערב.

כאשר היו בימי בנימין מגיל בבל. אכן תרבות בבל הקדומה, ואף זו שומר שקדמה לה, משמשה לסרגון יסוד לסדר העולם שהוא רוצה להשליט. כתבי בבל הקדומים מועתקים באלפי טפסים ובכל בית ספר מלמדים את הילדים את עלילת גילגמש המפורסמת (לפני ארמונו החדש המוקם ביריחו) יצא ארמונו מסל ענק של גלגמש, הן הדמות האנושית של המיסור הנבלה, אף צריך לומר שחוקי המורבי מקבלים תוקף.

על חורבות בית ישראל

גלה גלות ישראל, הלכה שבה. חרב נחרבה שומרון אחת יתר הן בני אפרים הקרים המסר לאים במו מוגלים כצאן כנען, ערים עריים. זרים יאכלו את אצתם, בנו בנים ובני נכר ישבו בביתם, טעו כרמים כהרי אש וים ובו רחוק ישבת את יום-רבות חטא אפרים. רבות הקי שה עורמה רבות נגד בקרני שורקתו את אחיו בית יהודה, קרע קרע בבית יעלם אפרים, נטש את בית דוד אשר חי רצה בו.

כל עוד ישב על אדמתו ישראל היתה תוקחה: שוב ושוב הבן השובב למקור יש ראל. כל עוד שכנו שטנים על אר מתי ישראל לא מסו אמונים בעם, כי שוב יהיה לאחור. עתה סור תמפורדה הארץ, שממה אכלה הארץ ושטני יש ראל אדם.

היכן הברכה אשר בך אבינו יעקב את בניו? היכן שטני ית ישראל, אשר נתנו שופטים ונביאים בעם? היכן נבויי נפחלי ורועי גר וראובן? אבי ירעאל ומלחי זבולן?

השלום והשובע" - מטרת צוי ההגלייה

מסביר לעתונאים סופרו של המלך סרגון - היעילה ביותר מכל מה שעשה שתי מסרות היו לגנן עיני: השלום והשובע. השלוט כיצד? נתברר שמלכי הע מים הקטנים יש להם שאיפות אדם כיות מצומצמות, הם אינם דאגים לעיניהם. כי אם לכבודם ועושרם. על כן הרבו במלחמות ובפרדיות במקום לחיות חיי שלום בחסות מלך האלים. על כן החליט הגלגל מלאסר כנו הגדול, הוא הגלגל מלאסר השלישי לפני שלשים שנה היה הרבו כשמלך בבור זה, האוכו של האל אשור הציל את אשור מתורבן ביד ארם ובבל. הרבה תיקונים תקן אך הדרך החדשה שכתב בה לקיים את שלטון אשור בעולם היא

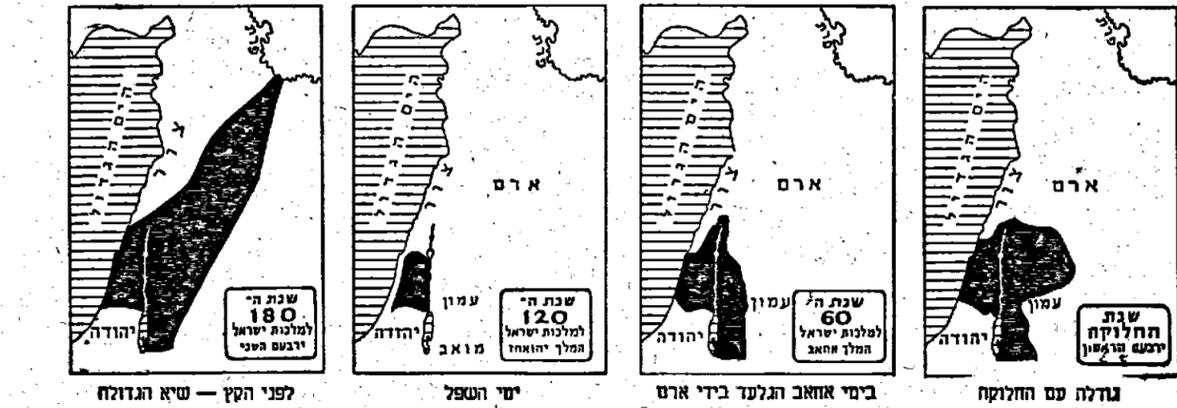

מרוח הסלטון האשורי

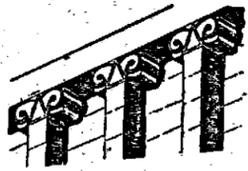
שערים סט לאשור

ואלה תולדות מלכות אפרים

שומרון

בירתה הראשונה של מלכות ישראל הייתה עיר הקדומים שבה אולם משתי סיבות העברה הבירה משם ראשית שמה השושלת השנייה דוגמה לבנייה בשומרון

של עמר להקים את הכל על יסוד דוד חרשם להשתחרר ממסורות וחברות קדומים על כן גם הקיפו את שומרון במקום שלא היה קימת עיר מעולם.

שנית אין שם עיר נזהה להגנה ביותר, שכן אין היא שוכנת במרום והר כי אם במורדותיו ועל כן לא יחזק לעמוד בה בצבאו.

דוגמה להשפעת אסור

ליתר, ואלמלא הערובייה המפניית לא היה העיר נופלת גם בידי אשור.

מא איובל אשת אחאב השתלט בעיר מולחן הבכלי לו הוקם המפגש או שבמקדשים ארמונו של עמר הורחב לראשונה על ידי אחאב.

אחאב גבעה מרוקת וריקה שמבר אחזה שמר בעלה לעמרי מלך ישראל

מחייב אותו לקרב אחים גדולים ולהתחייב לשרש ישראל, לאלהי ישראל ולתורתו?

הירי אף הנביאים הקשים ביותר, מושע וישעיהו, מאמינים שיש שרש טוב גם באפרים ולא אבודים הם לעם. ואם הנביאים קה מה אנו משושים עם שרדיא שאינו ממתינים על עצמנו כל כך בסוהר המינות, ואם נמשש איש בבית רעהו נמצא אולי גם פנות סתר לפסלי כסף ומלשח?

אל תחללה על אחינו האומללים! יתן להם יד בצרתם אם לא יכולו לו להיות עמם במלחמתם, הנה עמם בעת אשר כאתם, כי דמנו ובשרנו הם.

הנביא הושע אמר על שלטון ישראל: הם המליכו ולא ממני, השירו ולא ידעתי

השעה עטר מלכים מלכו בישראל, חמש שושלות של לפחות שני מלכים, שני המלכים האחרונים לא הציבו שושלת ביהודה מלכו במשך אותה תקופה (מאתים ועשר שנים בערך) אחרי עשר מלכים. חרף עשרים וארבע השנים האחרונות מלכו ששה מלכים בישראל, האריך ימים מכולם ירבעם בן יואש שמלך 40 שנה. המצליחה מהשושלות היה זה של בית יהוא (המולמה בעצת אליהו ועל ידי אלישע), ממנה מלכו ארבעה מלכים למעלה מחשעים שנה — לא פחות משמונה מלכים מצאו את מותם מידי מרצחנים או מידי עצמם.

ואלה המלכים אשר מלכו בישראל 211 שנה

שושלת	שם המלך	שנות מלכותו	החלק ביהודה	הגבית דוד
בית ירבעם	ירבעם בן נבט	21	הרבעים בן שלמה	אבים
	נבט בן ירבעם	2		
בית בעשא	בעשא בן אחיה	23	אסא	
	אלה בן בעשא	2		
בית עמרי	עמרי	11	יהושפט	ירם
	אחאב בן עמרי	22	יהושפט	ירם
בית יהוא	אחזיה בן אחאב	1	אחזיה	
	יהורם בן אחזיה	11		
בית יהוא	יהוא בן נמשי	21	עזריה	
	יואחז בן יהוא	16	יואש	
בית מנחם	יואש בן יואחז	15	אמזיה	
	ירבעם השני בן יואש	40	עוזיהו	
בית מנחם	מנחם בן גדי	7	יהחזקיהו	
	פקחיהו בן מנחם	2		
פקח	פקח בן רמליהו	2	אחז	
	הושע בן אלה	9		
		211		

זמרי וחבני בן גינת מלכו ימים מועטים. שלום בן יבש מלך חדש ימים בלבד.

אגרות ומערכת

יפתחו עשרים פליטי ישראל

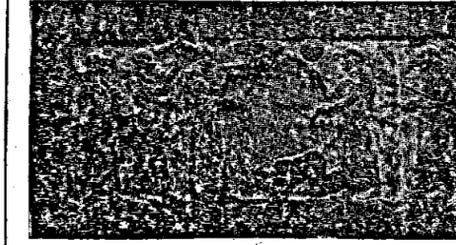
אזינו העורך! בעצת רב שמעתי על התורחות התמורות שניתנו למנוע את הירדת המהומות ממלכות הצפון ליהודה. מה כהנחה של הוראה ואת? ודאי שאין מצבה של יהודה כיום הנה מהירי, אולם מדרום ולשוליים ממערב רב שוטים בנו, אך האם ישנה מצב זה לגורל אחינו בני אפרים ומנשה המוקפים למות, המורעבים והמר גלים?

שמענו שאוצרות בית המקדש נשלחים לעתים קרובות מדי לאשור. האין זו מצחה ראשונה לאונג תחילה לפליטי בית ישראל לכל ישבנו בשדות ובמערות, ביהוד בבווא יש הגשמים?

וכבר מדברים שרבים מבני ישראל בבוואם אינו ובמצאם את ירינו קמרות ממששים בדרום דרומה וירודים מצרימה, יש מהם נשכרים לחיליים לצבאות השונים העלחמים שם זה בזה.

לוח המאורעות החשובים בתולדות מלכות ישראל

- א' לחלוקה:** ירבעם בן נבט בראש וקני שכם ועשרות שבעי הצפון מסגל את המלוכה ומתחיל כמלך ראשון לישראל. פציב עגלים בן ובביתאל כדי למנוע עליה לירושלים. העגלים עמדו עד ימיה האחרונים של מלכות אפרים.
- מ' לחלוקה:** שר הצבא עמרי שם קץ לבית ירבעם ומתחיל על ישראל.
- נ"ב לחלוקה:** יסוד שומרון כבירה החדשה של מלכות ישראל. בריית צבאית-כלכלית עם צור.
- ס' לחלוקה:** מלחמה עם ארם. איובל רודסה את נביאי ה'. הם מסתתרים במערות הכרמל. מולחן הבעל משתלט בארץ.
- ע"ד לחלוקה:** בצורת וירעב כבד בארץ. אחאב הורף התקפה ארמית על שומרון.
- ע"ז לחלוקה:** תום הבצורת במעמד אליהו על הכרמל. הנביא הגלעדי שוחט ארבע מאות כוהני הבעל.
- ע"ח לחלוקה:** אחאב בראש צבאות הברית ישראל-ארם-חמתי-צור צורר כעז. כסע שלמנאסר מלך אשור בקרב ליד קרקר.
- פ' לחלוקה:** מישע מלך מואב מתבודד וקורע חלקים מעבר הירדן משלטון ישראל.
- א"ל לחלוקה:** ארם מתרשט את מלחמתה נגד ישראל. קורעת את הגלעד. אחאב ניפל בקרב על רמת-גלעד.
- צ"א לחלוקה:** יהוא בן נמשי הורג את יהורם ואת שתי בנותיו. לפי הוראות הנביא אלישע ושם קץ למולחן הבעל.
- צ"ב לחלוקה:** יהוא מעלה מס לשלמנאסר השלישי מלך אשור.

יהוא מניח מס לשלמנאסר

קט"ז לחלוקה: ארם כבשה כנען. בימי חזאל מלך דמשק. הגלעד הכשוז והגליל נקדעים מעל מלכות ישראל.

קכ"ז לחלוקה: תום שבץ שנות הרעב בארץ. אלישע המהויב הרוחני של העם. צבא ביהוד השלישי צד על שומרון. העיר ניצלה בדרך נס. ארמים בורחים.

קל"ל לחלוקה: יואש מחזיר לידי ישראל שטחים שנכבשו על ידי ארם. כהנחה בלחץ אשור המתחשטת.

קמ"ח לחלוקה: מלחמת אחים בין יהודה וישראל. יואש מלך ישראל ממה את אמציה מלך יהודה ומוציא פרוץ כהנחת ירושלים מצפון. מות אלישע.

קנ"ג לחלוקה: ירבעם השני כובש את דמשק ומחזיר את גבולות ישראל לימי דוד ושלמה — עד הרמת. שא כוחה ופריחתה של ישראל.

קס"ח לחלוקה: חידוש השלטון הישראלי על מואב וכל מרחבי עבר הירדן.

קע"ז לחלוקה: הופעתו הראשונה של הנביא עמוס המוקיע את השחיתות הכהנית בישראל.

קע"ט לחלוקה: הרעש הגדול, בו ניקה בעיקר יהודה, אך גם ישראל ודנועיה.

קפ"ה לחלוקה: זכריהו הנצר האחרון לבית יהוא גרש. **קצ"ב לחלוקה:** מסע אשור ראשון נגד ישראל. מנחם בן גדי בכעז מעלה מס. והבלת שלמנאסר השלישי נסוג ראשית מולחן אשור בשומרון.

קצ"ז לחלוקה: פקח בן רמליהו קושר קשר נגד פקחיהו בן מנחם ומתישב בראש בריית עמים נגד אשור. בברית כלולים: ארם, פלשת, צור ושכני ערב. **קצ"ח לחלוקה:** יהודה מסרבת להצטרף לברית בהשפעת הנביא ישעיהו. פקח עולה על ירושלים מצפון, ארם ממזרח ומלשתיים ממערב. **קצ"ט לחלוקה:** תבלת שלמנאסר עולה על דמשק ומכה את ארם. ירושלים ניצלה. ישראל מצטפיקת לוחק ששי משטחה המקורי, גלעד וגליל — ששהו אשוריים 6000 איש מישראל מובלים. **ר' לחלוקה:** הושע בן אלה מלך בישראל בהסכמתו של שלמנאסר הרביעי מלך אשור. **ר"ז לחלוקה:** הושע בא בברית עם מלך מצרים ומספיק להעלות מס לאשור. **ר"ט לחלוקה:** שלמנאסר עולה על שומרון, הושע נשבת שומרון במצור. **ר"א לחלוקה:** שומרון נפלה בידי סרצון מלך אשור.

דברי הימים

ירושלים. כיה לירח האיתנים ב אלפים לים ליצירה

אחוזתו ישראל שותה את קובעת כוס התרעלה אותה כוס אשר שותו ממנה עמים רבים ועצומים. כי אחוזתו הגדולה מלכות שומרון. רצתה להידמות אליהם ושכחה את ראשיתה. **ישראל ויהודה** ליתו ויאבד את הדרך. **גורל ויעוד** עם שהוא פרי הגורל תהיה בו יד הגורל, אבל עם אשר נזה עליו יד ה' מראשיתו, עם כזה נשתחרר מעולו של גורל.

לא עבד ישראל לחוקי העמים, כי אם לה' אלהי ישראל לבדו, ועל כן בברית עם אלהים — יקום, ובהפרת הברית — תהיה בו יד הכליון והאבדון כאשר תהיה בכל גוי.

אלו רק את הבגד קרע אותו אחיה השילוני שנתן את המלוכה בידי ירבעם בן נבט, לא היה עדיין האסון מתחייב מכן. אולם לא תמיד ניתן להפריד את הבגד מן הגוף, לא תמיד את הגוף מן הרוח. מי שהוציא את גופו מעבדות הוא שנתן לנו את התורה, מי שקרע את גופו של העם מירושלים ומבית דוד, זה קרע גם קרע ברוחו של העם. יש טלאי לקרעי בגדי היר גרעים בהם בגד המלוכה של מלכות ישראל עלה ביפיו ובהדרו על בגד המלוכה של ירושלים. מלכים גדולים היו בישראל, אחאב וירבעם בן יואש גדולים וטובים היו לגופו של העם — אילו יד היה לו לעם בגופו. הקרע המדיני אשר נקרע — לא בו שרש האסון, הרעה נפתחה מהקרע בלב, מהניר תוח שבורה. לא בבית דוד בלבד מאסה שומרון כי אם באלהי ציון.

לא נאמר — ולענין נביאים רואי-כל לא נעזו גם לומר — שיתודה זכה וטהורה ללא חטא. רבים חטאי ירושלים וגם בה מצאו מלכים ילדי-פלשתים ומנהגי-ארצות-קדם. אולם הללו כמין אינם נוגעים אלא ללבוש בלבד. ירושלים נאמנה בתוך תוכה לאלהיה, ואם יוכיחה נביאים ואם תראה שוט מונף עליה, גשבר לבת בקרבה, והיא פונה לשמוע מה בפי ה'.

לא כן היה בשומרון. לבס תנעה מירושלים, מאלהי יש-ראל, עגלים ישקו, ולבעלים יעלו קטורת. מצור ומפלשת, ומאום ומאשור.

ובאין אלהים בתוכה לא היה גם המלך — מלך משיח ד'. הם המליכו ולא ממני ועק הנביא הושע, ועם רדת כבודו של מלך התרוממו מדי פעם ימים לרצות. ורבו הדמים בהרי שומרון, כאשר רבו העגלים, כאשר רבו האלילים, נבקה רוחם, ועל כן כבאו על בית ישראל על צרה לא היה איתור הלבבות בעם. לא אל אלה, לא מלך אחד, מי שאת האלהים אינו ירא, לא יירא גם מפני מלך. בשר דם, על כן ירד גם כבוד בריד המלכות המפוארים.

זהו הקו העקלחון, המפוחל, המבוחר פעמים רבות המר ביל מאותו קרע שנקרע ישראל מירושלים ומבניי בית דוד ועד לחורבנה של שומרון.

ימים קשים עברו על ירושלים ועוד קשים מהם צפויים לנו, אך ישנו כאן גרעין בריא, ורץ דוד ואלהים שוכן בציון, ואם נאמין בו, נאמן — כדברי הנביא, אם נדע כי ראשיתנו והאהבה אשר אהב אברהם את בוראו, הבחירה אשר בחר אלהים בדרך אברהם, והיעוד אשר נועדנו לו להיות עם סגולה התי על תורה ומצוות חוקים ומשפטים, אשר ציוה ה' אלהינו אותם —

אם נדע זאת, לא תהיה בנו יד הגורל הקשה אשר היתה באהוננו האומללה.

נזכור את שומרון, נזכור אותה לטובה על כל הגדולה אשר היתה בה ונזכור אותה ללקח על כל אשר שגתה, ונתפלל אל ה' אלהינו כי ישאיר שארית לבית ישראל, כי אחינו בשרינו ודמנו הם.

נמנע מירושלים גורלה של שומרון, צדק ישעיהו הנביא אשר הוזהרו לבלתי היתפש לבתלת המרידה באשור. שאין לה על מה ועל מי לסמוך, אבל בארמון המלוכה ובארמנות השרים החלה, ממשבת רוח מטוכנה מאור, רוח

כליל יחלופו האלילים רעה מן הצפון. הצלחתיה של מלכות אשור מעבירות רבים על דעתם לראות בה כוח נצחים, וכדרכם של רפירות הסי-וי אמונה הם כבר נוטים לקבל עול אשור, ולא רק עול מלך אשור כי אם גם עול האלים אשור. מתפעלים כבר אצלנו מהעוצ-מה הצבאית ומחידושי הבנייה הארמון האשורי, והרי די היה בכוחמה של הארמים בתקופה קצרה עד מאוד כדי שבאר-מנות ירושלים יחלו לפטפט ארמית. ועתה צפוייה הסכנה שיהיה רצו להתבטל מפני תרבות חדשה זו היורדת על העולם במעגלי הברזל האשורי ובתענועי האירגון החוק.

ועל כן יש לעמוד בשער העיר יומם ולילה ולשמור על ירושלים לא רק מפני צבאות-הארץ זרים, כי אם גם מפני צבאות-השמים שלהם. חזומת ירושלים יש בהם כדי לעמוד ימים רבים יותר במפני ארמים מאשר לבת בני ירושלים, שרפויים הם ונוטים לכל רוח, ומנוגים מפני כל אש זרה.

גם הם הנטיבות המדיניות ציוו עלינו להמנע מהתנגרות מסוכנת ומיותרת במעצמה האירית ביותר בעולם, אין כל צורך להתחרות ברידיפה אתר מעשי העם האשורי והרבותו. האלילים כליל יחלופו חזון ומלמדנו הנביא, ולא רק לאליל לילים הוא מתכוון, כי אם גם לעובדיהם, והיה החסן לנעורת ופועלו כניצוץ ובערו שניהם יחדיו ואין מכבה, האלילים אינם אלא בטיוי מחשבי מרויק לעוצמה האשורית עצמה כמותם אריות ענק, מכתמים בשערי גינחה וארמנותיה. וקל יותר להשתחרר בבוא היום מעול המס מאשר מעול אמונות תבל, קל יותר להשתחרר מעול, שהוטל עלינו באין ברירה ועל הצחרר בלבד, מאשר מעול שאין כל הכרח לקבלו והוא נחשב למעמקי הנפש.

האלילים והשלטון האלילי יחלופו מהר, ועל כן תהינה חזומת ירושלים סגורות כל עוד כוח בהן בפני ארמים ומתפרץ, אך משנה סגירה כפני זר ורוח זרה תהינה סגורות דלתות פקדשנו, דלתות אמונתנו, דלתות הנפש.

הנביא מיכה המורשתי תלמידו של ישעיהו בן אמוץ ישא הספד וקנינה על חורבן מלכות שומרון מהר לעת מנחה מעל מעלות דוד הבית בני ירושלים, בואו לשמוע את דבר ה' בעת האות.

